

Veilig wonen, werken en leven

In Nederland investeren de provincies projectmatig in een duurzaam veilige omgeving. Dit gebeurt op basis van het programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) en de Meerjarenagenda (MJA). Een van die IOV/MJA-projecten betreft het melden van ongewone voorvallen. In dit project werken de Brzo Omgevingsdiensten sinds 2015 samen met de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT).

Samen leren van ongewone voorvallen

Het project 'Melden Ongewone Voorvallen' richt zich op het verbeteren van het melden en afhandelen van ongewone voorvallen. Daarbij is het van belang dat:

- ongewone voorvallen daadwerkelijk gemeld worden;
- ongewone voorvallen volledig en eenduidig zijn;
- het begrip 'ongewoon voorval' op eenzelfde manier geïnterpreteerd wordt.

De verbeteringen moeten ertoe leiden dat er goede analyses gemaakt kunnen worden, die inzicht geven in het aantal en de aard van de meldingen. Zowel het bedrijfsleven als de overheid leert daarvan. Zij zetten die 'lessons learnt' in om ongewone voorvallen te voorkomen en daarmee het risico op incidenten te verlagen. Dit komt de veiligheid binnen bedrijven en in de leefomgeving ten goede.

Samenwerkende overheden

Op het onderwerp 'melden ongewone voorvallen' zijn twee overheden nadrukkelijk in beeld: de Brzo omgevingsdiensten en de ILT.

De Brzo omgevingsdiensten

In Nederland bestaan 29 omgevingsdiensten. Deze omgevingsdiensten zorgen, in opdracht van gemeenten en provincies, voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op het gebied van milieu. Van deze 29 omgevingsdiensten zijn er zes aangewezen als Brzo omgevingsdienst. Zij voeren de VTH-taken uit bij Brzo-bedrijven en RIE-4 bedrijven. De zes Brzo omgevingsdiensten zijn:

- **Omgevingsdienst Groningen (Groningen, Drenthe, Fryslân)**
- **Omgevingsdienst Regio Nijmegen (Overijssel, Gelderland)**
- **Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (Noord-Holland, Flevoland, Utrecht)**
- **DCMR Milieudienst Rijnmond (Zuid-Holland en Zeeland)**
- **Omgevingsdienst Midden-West Brabant (Noord-Brabant)**
- **RUD Zuid-Limburg (Limburg)**

Vanuit de zes Brzo omgevingsdiensten is een projectgroep verantwoordelijk voor de ontwikkeling van producten die bijdragen aan beter zicht op ongewone voorvallen, de analyse daarvan en de communicatie hierover. De projectgroep uniformeert en analyseert de informatie over de landelijk geregistreerde ongewone voorvallen.

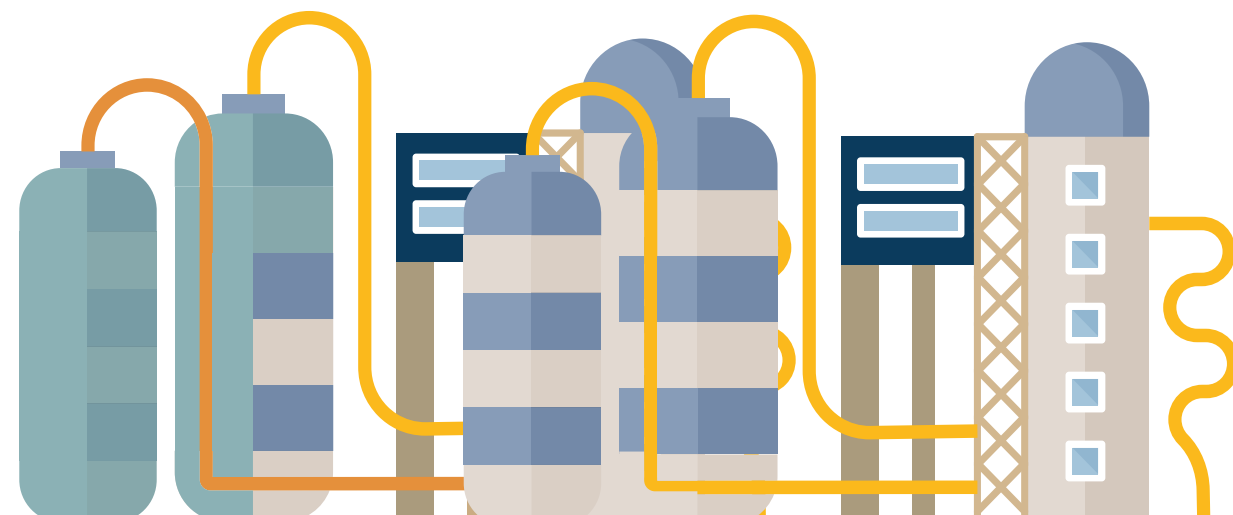
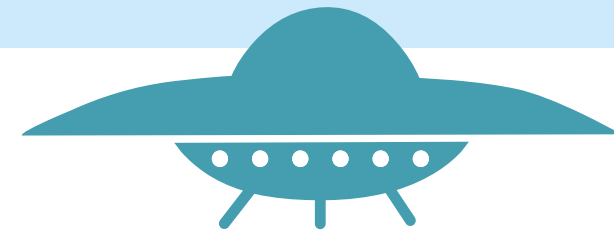
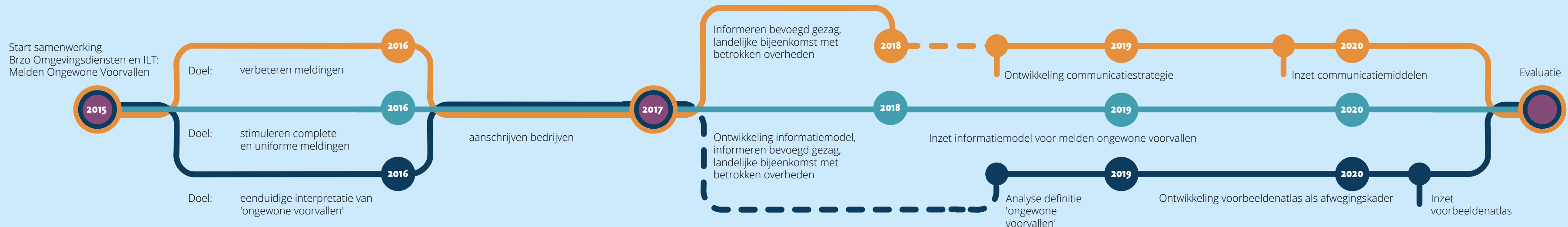

ILT

De inspectie ontvangt alle meldingen van het lokale bevoegd gezag (provincies en gemeenten) en registreert en analyseert deze meldingen. Ook onderzoekt de inspectie deze incidenten om de oorzaak te achterhalen en eventuele toekomstige incidenten te vermijden. De ILT gebruikt de gegevens ook voor haar toezichttaak. Over de ontvangen en geregistreerde meldingen van Brzo-bedrijven rapporteert de ILT sinds 2015 jaarlijks in de Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven.

Melden Ongewone Voorvallen Hoe, wat en waarom?

Deze Z-card is een uitgave van de projectgroep

'Melden Ongewone Voorvallen'

van de zes Brzo omgevingsdiensten. De ILT onderschrijft de inhoud van deze uitgave.

Overige betrokken overheden

Bij het onderwerp ongewone voorvallen zijn tevens de volgende overheden betrokken:

- Provincies en gemeenten: het bevoegd gezag voor de VTH-taken bij Brzo-bedrijven en RIE-4 bedrijven.
- Inspectie SZW: houdt toezicht op arbeidsomstandigheden bij alle Brzo-bedrijven en RIE-4 bedrijven, en adviseert over vergunningverlening.
- Veiligheidsregio's: houden Brzo-toezicht en handhaven bij alle Brzo-bedrijven en RIE-4 bedrijven, beoordelen veiligheidsrapporten en adviseren over vergunningverlening. Wijzen tevens bedrijfsbrandweer aan en houden toezicht hierop.

Wat is een ongewoon voorval?

In artikel 17.1 van de Wet milieubeheer staat de volgende definitie:

Elke gebeurtenis in een inrichting, ongeacht de oorzaak van die gebeurtenis, die afwijkt van de normale bedrijfsactiviteiten en waardoor nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of dreigen te ontstaan. Ongewone voorvallen waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, moeten bedrijven zo spoedig mogelijk melden aan het bevoegd gezag.

Behoeftte aan eenduidige interpretatie

De wettelijke definitie biedt ruime interpretatie van het begrip 'ongewoon voorval'. Die interpretatie loopt uiteen van een lichte bedrijfsstoring tot een grote ramp, en alles wat daartussen zit. De vraag is: wanneer is een ongewoon voorval zo ongewoon dat het gemeld moet worden? Ook delen van de definitie roepen vragen op: wat zijn normale bedrijfsactiviteiten? Wanneer zijn de gevolgen (dreigend) nadelig voor het milieu? En hoe spoedig is 'zo spoedig mogelijk'? Eenduidigheid hierover is geboden, om tot eenduidigere meldingen te komen. Alleen zo kunnen goede analyses gemaakt worden. Een voorbeeldenatlas draagt bij aan het verkrijgen van die eenduidigheid. In deze atlas staan voorbeeldcasussen van ongewone voorvallen. Aan de hand daarvan kunnen bedrijven en omgevingsdiensten een goede afweging maken of een voorval al dan niet ongewoon is.

Wat is een Brzo-bedrijf?

In ons land hebben ongeveer vierhonderd Brzo-bedrijven te maken met het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (BRZO-2015/Seveso III). In deze bedrijven zijn grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig bóven een bepaalde drempelwaarde. Dit kan een bedrijf zijn in de chemische industrie, maar bijvoorbeeld ook een opslagbedrijf van bepaalde typen gevaarlijke stoffen. RIE-4 en BOR

Naast de Brzo-bedrijven richten de Brzo omgevingsdiensten zich nog op RIE-4 bedrijven. Dit zijn eveneens risicovolle bedrijven, die vallen onder categorie 4 van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE-4). De risicovolle bedrijven waar de ILT zich op richt (circa 750 bedrijven) vallen onder het Besluit Omgevingsrecht bijlage III (BOR 6.3.2).

Melden en Registreren – nut en noodzaak

Is er sprake van een ongewoon voorval? Dan hebben het bedrijfsleven en de overheid een belangrijke rol. Het bedrijf meldt het ongewone voorval aan het bevoegd gezag of de betreffende (Brzo) omgevingsdienst. Het bevoegd gezag of de (Brzo) omgevingsdienst verzamelt en registreert de informatie, en meldt dit door aan ILT.

De informatie over ongewone voorvallen geeft inzicht in:

- de risico's op ongewone voorvallen;
- de omstandigheden die leiden tot het ontstaan van ongewone voorvallen.

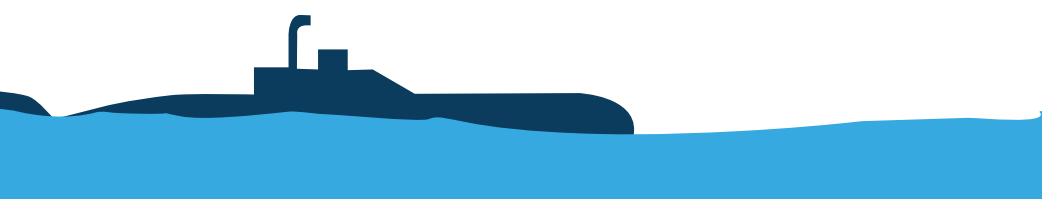
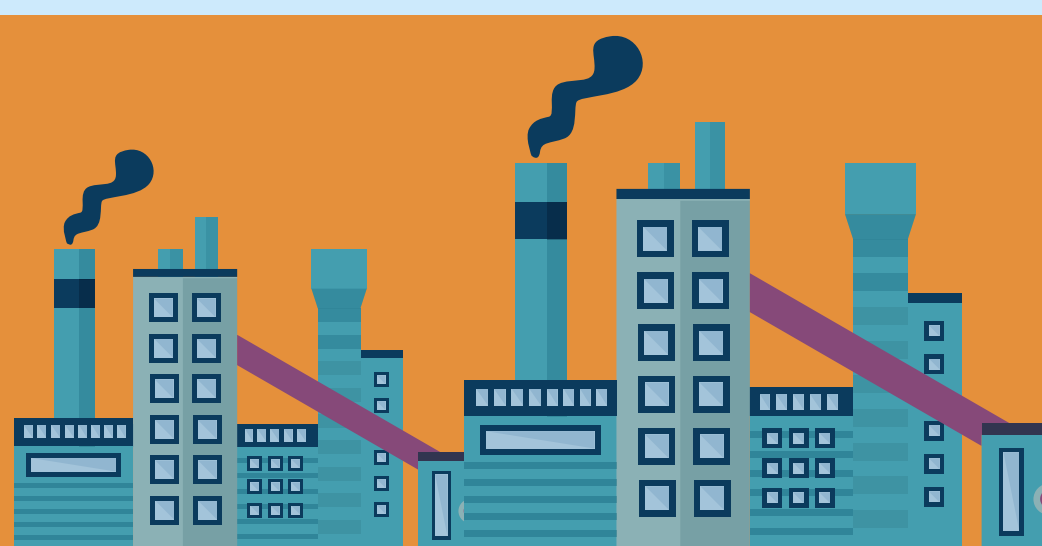
Dat inzicht geeft het bedrijfsleven en de overheid de mogelijkheid om te leren van ongewone voorvallen. En daarmee om incidenten te voorkomen.

Welke informatie staat er in een melding?

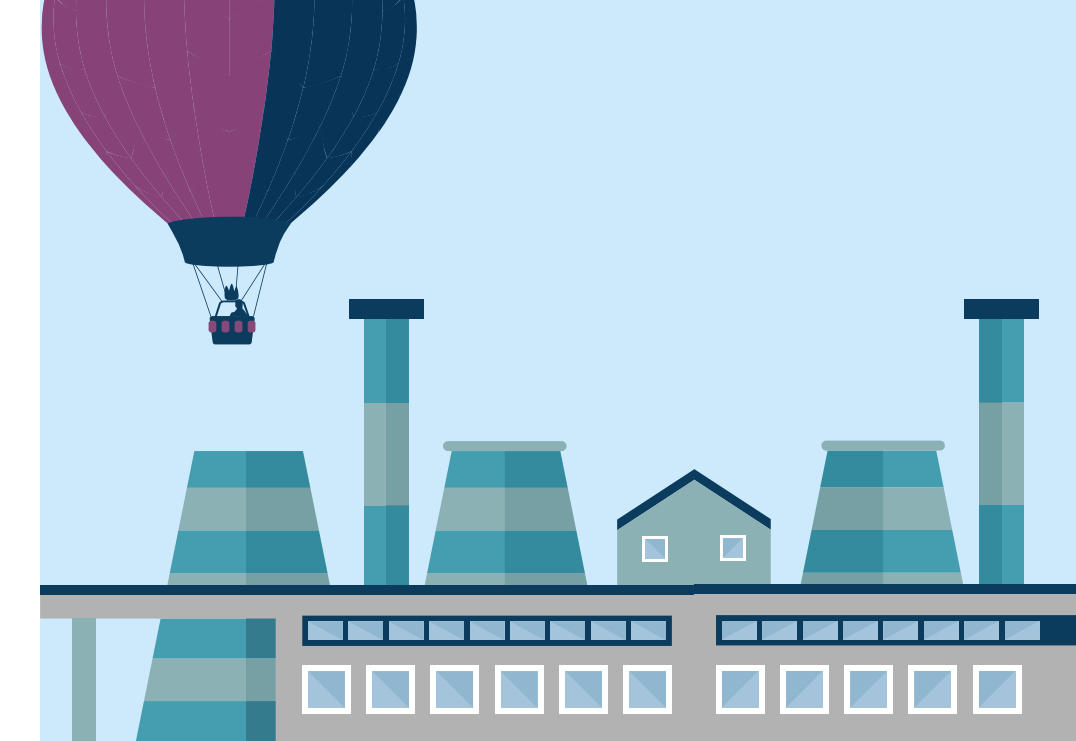
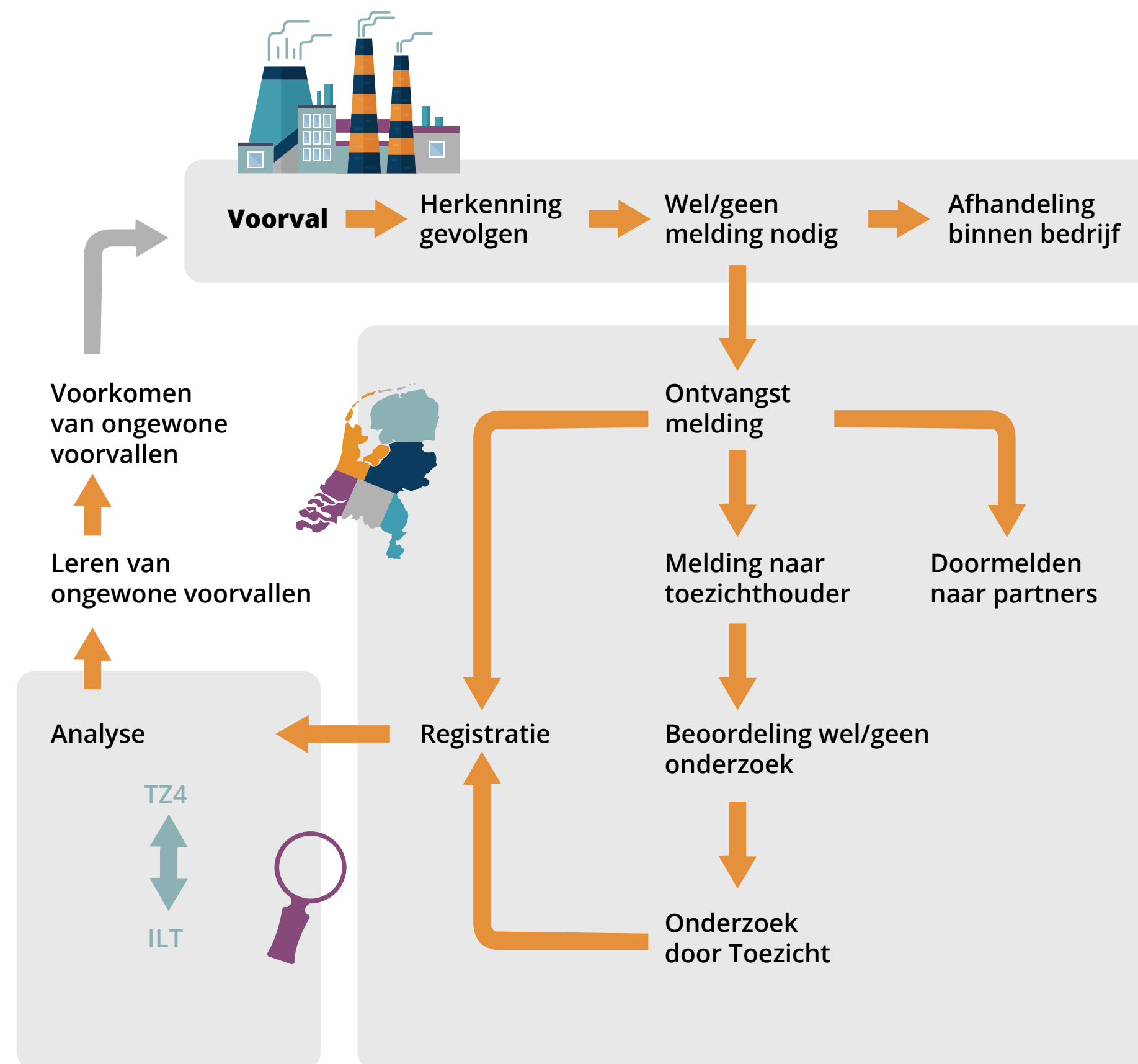
Het melden en verwerken van informatie over ongewone voorvallen vraagt van zowel bedrijven als de overheid een volledige en accurate beschrijving en registratie. Onderstaande checklist geeft aan welke tien punten in een melding terug moeten komen:

- 1 **Beschrijving van het voorval.**
- 2 **De oorzaak.**
- 3 **De aard en hoeveelheid van de vrijgekomen stoffen.**
- 4 **De opgetreden hinder in de omgeving.**
- 5 **De opgetreden milieuschade.**
- 6 **Het opgetreden letsel.**
- 7 **Was het merkbaar buiten inrichting?**
- 8 **Welke maatregelen zijn genomen?**
- 9 **Welke acties zijn uitgevoerd om de gevolgen te beperken?**
- 10 **Wat is ondernomen om soortgelijke voorvallen te voorkomen?**

Bron: artikel 17.2 Wet milieubeheer

Een ongewoon voorval melden en registreren: hoe werkt dat?

Wat doet de overheid met geregistreerde meldingen?

De geregistreerde ongewone voorvallen bij Brzo-bedrijven en RIE-4 bedrijven worden elk kwartaal geanalyseerd. Deze analyses geven inzicht in de belangrijkste aspecten van een ongewoon voorval. Denk aan het aantal ongewone voorvallen in totaal, per gebied, per branche en per bedrijfsgrootte. Op basis van die analyses ontstaat een landelijk beeld van de aard en omvang van ongewone voorvallen. Door de analyses van opeenvolgende kwartalen naast elkaar te leggen, kunnen eveneens trends ontdekt worden.

Maatwerk ongewone voorvallen

In 2021 gaat de Omgevingswet van kracht. Tot die tijd kunnen bedrijven met het bevoegd gezag maatwerkafspraken maken over niet-significante categorieën van ongewone voorvallen. Die afspraken staan in de vergunning. Voor deze ongewone voorvallen geldt mogelijk een aparte registratie- en meldverplichting. Significante categorieën van ongewone voorvallen worden altijd onmiddellijk aan het bevoegd gezag gemeld.

Meest voorkomende gevolgen van Ongewone Voorvallen bij Brzo-bedrijven

